

nieuws

In dit nummer

Persoonsgebonden budget of zorg in natura?

Het mantelzorgcompliment

Mantelzorg in beeld: 'Ik durfde niet meer in de brievenbus te kijken'

Regelgeving en indicatie Hoe mantelzorg in Nederland werkt

.....

Iedere gemeente heeft een Wmo-loket en een Steunpunt Mantelzorg, hoewel de benaming anders kan zijn. De verschillende regels per gemeente en de vele veranderingen in de wetgeving maken het voor de mantelzorg niet altijd even gemakkelijk om ondersteuning te regelen. Marlies Kivits bemant als zorgconsulent het Steunpunt Mantelzorg in Son en Breugel. Lia Stoop is Wmo-coördinator individuele voorzieningen bij dezelfde gemeente. Zij leggen uit hoe de Nederlandse mantelzorg in elkaar zit.

AWBZ en Wmo

De belangrijkste wetten waar mantelzorgers mee te maken krijgen, zijn de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Onder de AWBZ vallen de ziektekosten die de zorgverzekeraars vergoeden, zo-

als verpleging in huis. Steeds meer voorzieningen uit de AWBZ worden overgeheveld naar de Wmo, die wordt uitgevoerd door de gemeenten. Uitgangspunt is dat degene die er aanspraak op maakt eerst heeft geprobeerd om zelf een oplossing te vinden. Marlies vertelt dat die soms binnen handbereik ligt: "Als iemand moeite heeft met staan, kan hij ook een stoel pakken bij het koken. Of denk aan een maaltijdvoorziening of een vrijwilliger die de boodschappen doet." Lukt het niet om zelf tot een oplossing te komen, dan kan de zorgvrager bij de gemeente terecht.

Steunpunt Mantelzorg

Soms zitten mantelzorgers met hun handen in het haar. "Mensen weten over het algemeen wel welke hulp er beschikbaar is, maar niet hoe ze eraan kunnen komen", vertelt Lia. "Door al die verschillende

instanties halen ze dingen door elkaar. Dan belt er opeens iemand aan en vragen ze zich af of dat nu die mevrouw van het Steunpunt, de gemeente, de thuiszorgorganisatie of de leverancier is. Dat is heel goed voorstelbaar." Daarom is het zinvol als eerste het Steunpunt

Via het Steunpunt vind je makkelijker de weg naar een instantie

Mantelzorg te bezoeken. Hier kunnen mantelzorgers onder andere informatie krijgen en een gesprek aanvragen. Marlies: "In het eerste gesprek hoor ik bijvoorbeeld al dat een aanpassing in de badkamer veel zou helpen. Daar geef ik dan advies over en vervolgens verwijst ik de cliënt door naar de juiste instantie." Omdat de regels per gemeente verschillen, kunnen mantelzorgers het beste naar het Steunpunt gaan in de gemeente waar de zorgvrager woont.

Indicaties, pgb en zorg in natura

Het Wmo-loket regelt alle individuele voorzieningen die onder de Wmo vallen. Wanneer iemand daar aanspraak op wil maken, moet hij aantonen dat hij een beperking heeft. Vaak schakelt de gemeente een onafhankelijk bureau in dat indiceert welke zorg iemand nodig heeft en hoeveel. (vervolg op pagina 2)

Welke zorg valt waaronder?

AWBZ-zorgfuncties
Persoonlijke verzorging
Verpleging
Begeleiding
Behandeling
Verblijf

Wmo-voorzieningen
Rolstoelen
Individuele vervoersvoorzieningen
Hulp bij het huishouden
Woonvoorzieningen

Een goede indicatie

Er hangt veel af van de indicatiestelling. Zorg ervoor dat u goed bent voorbereid.

- 1 Zet de hulpvraag vooraf op een rijtje. Vraag of degene voor wie u zorgt zijn dagen wil nalopen en bedenkt op welk moment hij hulp nodig heeft. Zet dit op papier.
- 2 Denk mee over de zorg die hij gaat aanvragen, zodat hij minder risico loopt zichzelf te overschatten of te overdrijven over de hulp die hij al krijgt. Iedereen helpt weleens een handje, maar dat is iets anders dan de dagelijkse verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld de persoonlijke verzorging.
- 3 Ondersteun de zorgvrager tijdens het indicatiegesprek. U kunt helpen het verhaal te structureren en tevens het gesprek onthouden.
- 4 Zorg dat u alle informatie over de indicatiestelling bewaart in een aparte map, voor het geval u deze later nodig heeft.

(Bron: Per Saldo)

Hoger inkomen door pgb

Wanneer u als mantelzorgers uit een pgb betaald wordt, wordt uw inkomen hoger. Denk eraan dat hierdoor uitkeringen en toeslagen kunnen veranderen.

Verandering belastingaftrek ziektekosten

Uitgaven die direct verband houden met ziekte of handicap, vallen voor de Belastingdienst onder specifieke zorgkosten en kunnen worden afgetrokken. Het gaat om kosten die niet op een andere manier vergoed worden. Voorwaarde is dat deze kosten voor uzelf, uw fiscale partner of kinderen jonger dan 27 jaar zijn. U kunt ook kosten opvoeren voor inwonende ouders en broers of zussen die afhankelijk zijn van uw zorg. Omdat u de kosten moet kunnen verantwoorden, is het belangrijk dat u de ziektekostenrekeningen en andere bewijsmiddelen bewaart.

(vervolg van voorpagina)

Dit bureau adviseert vervolgens de gemeente en op basis hiervan neemt de gemeente een besluit. Deze beslissing stuurt de gemeente in een beschikking naar de betreffende cliënt. Ook voor voorzieningen uit de AWBZ is een indicatie nodig. Hiervoor zorgt het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Deze organisatie stuurt haar besluit naar de verzekeraar of uitvoerder. De consultants van het Steunpunt kunnen helpen met het invullen van de indicatieformulieren van het CIZ. Nadat de gemeente en/of het CIZ een besluit heeft genomen, moet de zorgvrager kiezen tussen zorg in natura en het persoonsgebonden budget (pgb). In de meeste gemeenten verzorgt de Sociale Verzekeringsbank de administratie van pgbhouders. Dit jaar is de uitkering van nieuwe pgb's voor voorzieningen uit de AWBZ stopgezet. Nieuwe pgb-aanvragers kunnen kiezen voor plaatsing op een pgb-wachlijst of voor zorg in natura.

Eigen bijdrage

De eigen bijdrage zorgt nogal eens voor problemen. Gemeenten bepalen namelijk zelf of ze voor bepaalde voorzieningen een eigen bijdrage opleggen of niet. "Daarom is het zo belangrijk dat mensen in hun eigen gemeente navragen hoeveel de eigen bijdrage is", zegt Marlies. "Vaak horen zij verhalen van familieleden of vrienden en denken ze dat voor hen hetzelfde geldt. Zij krijgen dan achteraf een hoge factuur waarop ze niet gerekend hadden. Zoek daarom uit hoeveel je moet betalen en leg dit bedrag apart. Want die rekening komt echt een keer." Tot slot geven Marlies en Lia nog andere tips. Marlies: "In elke gemeente zijn lokale loketten: maak daar gebruik van. Blijf niet met je vragen zitten." Lia: "Kom op tijd met je vraag. Vaak komen mensen te laat en is er te weinig tijd om nog iets te regelen. Informeer daarom al vlak nadat de diagnose is gesteld, dan weet je alvast waar je in de toekomst moet zijn."

... Wat bedoelt u?

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)

Hieronder vallen de ziektekosten waarvoor iedereen die in Nederland woont of werkt verzekerd is.

Centraal Administratie Kantoor (CAK)

De organisatie die onder andere de eigen bijdrage voor de AWBZ en Wmo berekent en incasseert.

Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)

Organisatie die onderzoekt of iemand AWBZ-zorg nodig heeft, welke zorg dat dan is en voor hoe lang.

Diagnose

Een diagnose kan bepalen welke verzorging of verpleging nodig is.

Eigen bijdrage

Deel van de kosten die mensen met een AWBZ- of Wmo-voorziening zelf moeten betalen.

Persoonsgebonden budget (pgb)

Een geldbedrag waarmee iemand zelf hulp of zorg kan inkopen of inhuren. Het zorgkantoor of de zorgverzekeraar verstrekt het pgb. In sommige gevallen doet de gemeente dit.

Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Organisatie die de wetten en regelingen uitvoert waarbij

mensen geld ontvangen, zoals het pgb.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Wet die bepaalt dat mensen vanwege ziekte, handicap of ouderdom hulp krijgen. De gemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk.

Zorg in natura (zin)

De zorgvrager krijgt zorg van een zorgaanbieder waarmee zijn zorgverzekeraar afspraken heeft gemaakt.

Zorgkantoor

De organisatie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de AWBZ-zorg. Hieraan betalen zorgvragers de eigen bijdragen. In elke regio heeft één zorgverzekeraar de taken van het zorgkantoor.

Websites/nummers

www.regelhulp.nl

Heelder overzicht van alles wat er komt kijken bij het regelen van zorg voor chronisch zieke mensen, gehandicapten en ouderen.

www.rechtbijstand.nl

Op deze site staat per gemeente op welke vorm van bijstand u recht heeft.

www.persaldo.nl

Handig als u meer wilt weten over het persoonsgebonden budget. Per Saldo is namelijk een landelijke belangenvereniging voor mensen met een pgb.

www.hetcak.nl

Door negen eenvoudige vragen te beantwoorden kunt u de eigen bijdrage bepalen.

Mantelzorglijn 0900 202 04 96

De Mantelzorglijn van Mezzo is bedoeld voor alle mantelzorgers die vragen hebben over mantelzorg. Ook voor informatie en advies over wet- en regelgeving kunt u bij de Mantelzorglijn terecht. Als u lid bent van Mezzo (voor € 10,- per jaar), kunt u tevens sociaal-juridische ondersteuning op maat krijgen. De Mantelzorglijn is op werkdagen bereikbaar tussen 9.00 en 13.00 uur en voor sociaal-juridisch advies van maandag tot en met donderdag tussen 9.30 en 12.00 uur.

Dementelcoach 0800 022 80 77

Dementelcoach biedt gratis telefonische hulp voor mantelzorgers van mensen met dementie. Als mantelzorgers krijgt u een persoonlijke coach met wie u tien keer telefonisch contact hebt. Om bijvoorbeeld uw problemen voor te leggen, advies in te winnen of gewoon uw verhaal te vertellen.

Naam

Antoinette Vullings

Leeftijd

50

Mantelzorg

Zorgt voor haar echtgenoot

“Ik durfde niet meer in de brievenbus te kijken”

Antoinette woont samen met haar man in Best. Twee jaar geleden kreeg hij een auto-ongeluk waarbij hij zijn nek brak en als gevolg daarvan kreeg hij ook nog eens een herseninfarct waardoor hij blijvend invalide is. Sindsdien is ze zijn mantelzorgster. Eigenlijk zijn de rollen toen omgedraaid, want zelf leidt ze al jarenlang aan ME, een vermoeidheidssyndroom en fibromyalgie, een reumatische aandoening. Als mantelzorgster en zorgvrager heeft Antoinette te maken met veel verschillende organisaties. Van de ingewikkelde administratie heeft ze meer dan genoeg.

Deurwaarder

Stapels mappen vol met brieven van onder andere het CAK, de Belastingdienst, het UWV en Achmea getuigen van de grote hoeveelheid papierwerk die met de situatie gemoeid is. Antoinette is er erg veel tijd mee kwijt: “In het begin hele dagen en nu nog dagelijks. En dat terwijl je al zo veel aan je hoofd hebt.” Veel van de brieven die Antoinette ontvangt, zijn onduidelijk of kloppen gewoon niet. De ene dag ontvangt ze een brief waarin staat dat ze moet betalen, de dag erna een die zegt dat ze geld terugkrijgt. Soms zit er een dreiging van een deurwaarder bij. “Op een gegeven moment

durfde ik niet meer naar de brievenbus, bang wat ik er nu weer in zou aantreffen.”

Voedselbank

De grootste problemen heeft ze met het CAK. Omdat haar man in het jaar voordat hij arbeidsongeschikt raakte veel heeft overgewerkt, moeten ze een hoge eigen bijdrage betalen voor huishoudelijke hulp. “Dat kunnen we niet opbrengen. Als we dat bedrag uiteindelijk echt moeten betalen, moeten we voortaan wellicht naar de voedselbank.” Na twee jaar hebben ze hier nog steeds geen duidelijkheid over. “Het is lastig om contact te krijgen met dit soort organisaties. Telkens moet ik onze situatie opnieuw uitleggen en regelmatig krijg ik te horen dat ze mijn contactpersoon niet kennen. Soms wordt de hoorn er zelfs gewoon opgegooid!”

Opluchting

Een half jaar geleden is Antoinette met haar problemen naar het Steunpunt Mantelzorg in Best gestapt. De consulent helpt haar bij de administratie en het contact met de verschillende instanties. Een hele opluchting. “Was ik er maar eerder naartoe gegaan. Je denkt dat je er zelf wel uitkomt, maar ik werd er steeds nerveuzer van. Als ik het nu anders kon doen, dan zou ik meteen hulp inschakelen.”

Persoonsgebonden budget of zorg in natura?

Wanneer degene voor wie u zorgt een AWBZ-indicatie heeft en zorg wil aanvragen, kan hij kiezen tussen twee vormen: persoonsgebonden budget (pgb) of zorg in natura (zin). De keuze hangt echter af van zijn persoonlijke situatie. Wat zijn de verschillen? En welke voor- en nadelen hebben beide vormen?

Veel vrijheid

Bij een pgb regelt de zorgvrager (of mantelzorgster) alles zelf en dat geeft veel vrijheid. Zo kiest hij de organisatie van wie hij hulp ontvangt. En bepaalt hij wie op welke dag en op welk tijdstip wat komt doen. Wel is hij ook zelf verantwoordelijk voor de administratie, de verantwoording naar het Zorgkantoor en vervanging tijdens ziekte of vakantie van een van zijn hulpverleners. Via het pgb kan de zorgvrager ook de mantel-

zorgster betalen – mits deze de zorg verleent waarvoor het pgb bedoeld is.

Minder administratie

Bij zorg in natura is de zorgvrager afhankelijk van de zorginstelling die de hulp verleent. Hij heeft minder invloed op de persoon die komt helpen of het tijdstip waarop hij komt. Aan de andere kant regelt de instelling, naast alle administratie rondom de zorgverlening, ook vervanging bij ziekte of vakantie.

Ten slotte is het ook mogelijk om een pgb met zorg in natura te combineren: de zorgvrager kiest zelf per zorgfunctie welke vorm hij wil. En wanneer hij het achteraf toch liever anders wil, kan hij dit via een schriftelijk wijzigingsverzoek doorgeven aan het Zorgkantoor.

Tip en nieuws

Eigen bijdrage CAK

Wanneer het CAK uw definitieve inkomensgegevens van de Belastingdienst nog niet heeft ontvangen, betaalt u een voorlopige eigen bijdrage. De definitieve eigen bijdrage kan veel hoger zijn. Soms loopt dit verschil op tot enkele duizenden euro's! Probeer hier rekening mee te houden.

Indicatie nodig voor TOG

Vanaf 1 april 2010 heeft u een AWBZ-indicatie nodig voor uw zieke of gehandicapte kind voor gemiddeld minimaal 10 uur zorg per week. Voor alleenverdieners bestaat er een extra financiële tegemoetkoming. Deze krijgt u als uw kind over een heel kalenderjaar recht op TOG had. TOG staat voor 'Tegemoetkoming ouders van thuiswonende, gehandicapte kinderen'.

Alles over het Mantelzorgcompliment

Het Mantelzorgcompliment is een bedrag van 250 euro dat de overheid jaarlijks uitkeert aan mantelzorgers die iemand langdurig en intensief verzorgen. Het gaat om mantelzorgers die zorg verlenen waarvoor anders professionele hulp nodig is. Met het Mantelzorgcompliment laat de overheid zien dat zij het werk van deze mantelzorgers waardeert.

Bij extramurale zorg

Om het Mantelzorgcompliment te ontvangen, moet de zorgvrager een indicatie hebben voor AWBZ-zorg aan huis. Dit betekent dat hij intensieve thuiszorg nodig heeft, zoals hulp bij het wassen en aankleden. Indicaties voor verblijf en huishoudelijke hulp geven geen recht op het Mantelzorgcompliment. Ook zorgvragers met een zorgzwaartepakket hebben geen recht op een Mantelzorgcompliment. De indicatie moet gelden voor minimaal 53 weken (371 dagen). Dit mogen ook meerdere aaneengesloten indicaties zijn, waartussen niet meer dan 42 dagen zitten. De indicatie moet op of na 1 augustus 2009 zijn afgegeven. Is dat niet het geval, dan kan de overgangsregeling van toepassing zijn. De mantelzorger betaalt geen belasting over het Mantelzorgcompliment en het compliment telt niet mee met zijn inkomen.

Hoe het werkt

Zorgvragers met de betreffende indicatie ontvangen het aanvraagformulier automatisch van de SVB. Hiermee kunnen zij een mantelzorger voordragen voor het Mantelzorgcompliment. Wie dat wordt, bepaalt de zorgvrager zelf. Per kalenderjaar kan hij het Mantelzorgcompliment één keer aanvragen. Dit jaar worden de eerste Mantelzorgcomplimenten uitgekeerd op 10 november 2010. Als de zorgvrager is overleden wanneer het aanvraagformulier wordt ontvangen, kunnen de nabestaanden namens de zorgvrager een mantelzorger voordragen.

0 urenindicatie

Ook mantelzorgers die zorgen voor iemand die

geen AWBZ-indicatie heeft kunnen in aanmerking komen voor het Mantelzorgcompliment. Dit geldt voor mantelzorgers die taken uitvoeren waarvoor een indicatie voor extramurale zorg mogelijk is (onder andere hulp bij het wassen en aankleden). Wanneer dit het geval is, moet de zorgvrager een indicatie aanvragen en aangeven dat hij alle zorg zelf regelt. Hiermee krijgt hij een indicatiebesluit voor 0 uur professionele zorg (de 0 urenindicatie) en kan hij het Mantelzorgcompliment aanvragen.

Overzicht steunpunten

Voor informatie, advies en begeleiding kunnen mantelzorgers terecht bij het Steunpunt in hun gemeente. Daarnaast geven de Steunpunten emotionele en praktische ondersteuning. Ook kunnen zij vervangende mantelzorg (respitzorg) regelen. Tevens verzorgen de Steunpunten educatie en lotgenotencontacten.

Aarle-Rixtel, Beek en Donk, Lieshout en Mariahout (Laarbeek)

Steunpunt Mantelzorg/
Vrijwillige Hulpdienst Laarbeek
Otterweg 27, 5741 BC Beek en Donk
Telefoon (0492) 46 42 89
E-mail stichting@welzijnlaarbeek.nl
www.welzijnlaarbeek.nl
Spreekuur: maandag, woensdag en vrijdag van 9.00 tot 10.30 uur

Best, Oirschot

Steunpunt Mantelzorg Best
Nazarethstraat 173, 5683 AK Best
Telefoon (0499) 77 01 00
E-mail l.v.laarhoven@welzijnbest.nl
Bereikbaar op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur
Steunpunt Mantelzorg Oirschot
De Loop 67, 5688 EW Oirschot
Telefoon (0499) 33 51 42
E-mail ine.van.ham@stichting-welzijn.nl
Bereikbaar elke werkdag van 9.00 - 13.00 uur

Budel, Budel-Schoot, Budel-Dorplein, Maarheeze, Soerendonk, Gastel (Cranendonck)

Steunpunt Mantelzorg Cranendonck
Smits van Oyenlaan 1a, 6026 CN Maarheeze
Telefoon (040) 204 66 14
E-mail ellenderikx@paladijn-welzijn.nl
www.paladijn-welzijn.nl

Eindhoven

Steunpunt Mantelzorg Verlicht Eindhoven
Deken van Somerenstraat 4, 5611 KX Eindhoven
Telefoon 088 0031 288
E-mail info@mantelzorgverlicht.nl
www.mantelzorgverlicht.nl
Iedere werkdag bereikbaar van 08.30 tot 17.00 uur
Wekelijkse spreekuren op maandag van 13.00 tot 15.00 uur en op vrijdag van 10.00 tot 12.00 uur in Inwonersplein van het stadskantoor.

Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel

Geldrop-Mierlo
Stationsstraat 33, 5664 AP Geldrop-Mierlo
Telefoon (040) 286 75 25
E-mail t.vinken@levgroep.nl
Nuenen c.a.
Berg 22, 5671 CC Nuenen
Telefoon (040) 283 16 75
E-mail a.perdaen@levgroep.nl
Son en Breugel
17 Septemberplein 59c,
5691 DG Son en Breugel

Telefoon (0499) 49 05 17
E-mail m.kivits@levgroep.nl

Heeze-Leende, Sterksel

Stichting Paladijn
Jan Deckersstraat 26, 5591 HS Heeze
Telefoon (040) 226 55 97
E-mail marjoleindubbelman@paladijn-welzijn.nl
www.paladijn-welzijn.nl

Valkenswaard, Dommelen, Borkel & Schaft

Steunpunt Mantelzorg
Maastrichterweg 51, 1^e etage,
5554 GE Valkenswaard
Telefoon (040) 201 31 36
E-mail informatiecentrum@paladijn-welzijn.nl
www.paladijn-welzijn.nl
Openingstijden: maandag tot en met vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur

Veldhoven

Steunpunt Mantelzorg Veldhoven
Geer 100, 5501 LB Veldhoven
Telefoon (040) 253 42 30
E-mail steunpuntmantelzorgveldhoven@swove.nl
www.swove.nl
Openingstijden: maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur

M-nieuws wordt u aangeboden door uw Steunpunt. Deze nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar. In M-nieuws vindt u actualiteiten en andere belangrijke informatie over mantelzorg. U kunt M-nieuws gratis ontvangen. Bel of mail hiervoor naar een van de bovenstaande Steunpunten.

Redactie: Lous van Laarhoven (Best), Marlies Kivits (Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel), Anke van Hest (Veldhoven). Met medewerking van: Marjolein Dubbelman (Heeze-Leende), Ellen Derikx (Cranendonck), Franic Verkuijlen (Laarbeek), Ine van Ham (Oirschot), Liesbeth Hendriks (Eindhoven) en René van Nieuwkuijk (Valkenswaard). Vormgeving: www.sterdesign.nl. Eindredactie: Totemtaal Communicatie.